

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ศักยภาพในการพัฒนากองทุนหมู่บ้านให้เป็นธนาคารหมู่บ้าน
ของหมู่บ้าน บ้านป่าไผ่กลาง อำเภอสันกำแพง
จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นายราเชนทร์ บุญวงศ์

ปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ผศ.ดร.ศศิเพ็ญ พวงสายใจ

รศ. พรทิพย์ เชียรธีรวิทย์

อ.ดร.ปิยะลักษณ์ พุทธวงศ์

ประธานกรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 2 ประการ คือประการแรกเพื่อศึกษาถึงรูปแบบการปรับเปลี่ยนกองทุนหมู่บ้านให้เป็นธนาคารหมู่บ้าน และประการที่สองเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนรูปแบบจากกองทุนหมู่บ้านให้เป็นธนาคารหมู่บ้าน ของหมู่บ้านป่าไผ่กลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีข้อสมมุติฐานว่า ความสำเร็จที่ทำให้สามารถปรับเปลี่ยนจากกองทุนหมู่บ้านเป็นธนาคารหมู่บ้านมาจาก ปัจจัยทางด้านสมาชิก ปัจจัยทางด้านคณะกรรมการ และปัจจัยทางด้านหน่วยงานสนับสนุน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 180 คน กรรมการกองทุนหมู่บ้าน 15 คน เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ 2 คน และเจ้าหน้าที่ธนาคารออมสิน สาขาสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้สถิติข้อมูลเชิงบรรยายและเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาการปรับเปลี่ยนจากกองทุนหมู่บ้านเป็นธนาคารหมู่บ้าน พบว่า หลังจากที่ได้รับดำเนินงานในรูปแบบของกองทุนหมู่บ้านมาแล้ว เป็นระยะเวลา 4 ปี ประสบผลสำเร็จในการบริหารงาน โดยได้รับการประเมินผลจากคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ ให้อยู่ในระดับ AA

ประกอบกับได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสันกำแพง และธนาคารออมสิน สาขาสันกำแพง ในด้านเงินทุน และความรู้ในด้านการจัดตั้งเป็นธนาคารหมู่บ้าน รวมไปถึงความพร้อมของสมาชิก ในการบริหารงานในรูปแบบธนาคารหมู่บ้าน ดังนั้น จึงทำให้กองทุนหมู่บ้านบ้านป่าไผ่กลาง ได้ยกระดับเป็นธนาคารหมู่บ้าน เมื่อ เดือนธันวาคม 2547

ผลการศึกษาปัจจัยที่ทำให้สามารถปรับเปลี่ยนจากกองทุนหมู่บ้าน เป็นธนาคารหมู่บ้านทางด้านสมาชิก พบว่า ประชากรร้อยละ 80 ของหมู่บ้านป่าไผ่กลาง เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน แสดงว่า ประชากรส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกองทุน นอกจากนี้ สมาชิกกองทุนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับกองทุนอยู่ในระดับดี มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุน และกำหนดนโยบาย ตลอดจนระเบียบ ข้อบังคับของกองทุน และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และประเมินผลกองทุน ในด้านการใช้บริการกองทุน พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 50 มีการกู้ยืมจากกองทุน โดยเฉลี่ยประมาณคนละ 15,000 บาท และผู้ที่กู้ยืมได้ใช้เงินกู้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ และส่งชำระคืนตรงตามกำหนด

ผลสำเร็จที่เกิดจากปัจจัยทางด้านคณะกรรมการกองทุน พบว่าคณะกรรมการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานกองทุนอยู่ในระดับดีมาก ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี และมีผลการปฏิบัติงานทางด้านต่างๆ อยู่ในระดับดีมาก เกี่ยวกับการจัดการประชุมชี้แจงให้กับสมาชิก การมีส่วนร่วมในการระดมทุนจากสมาชิก และพิจารณาเงินกู้แก่สมาชิกให้เป็นไปตามเงื่อนไข ในด้านการบริหารกองทุน พบว่า คณะกรรมการสามารถบริหารเงินกองทุนให้เกิดผลกำไร ประมาณร้อยละ 6 ของเงินกองทุน และมีปริมาณหนี้ค้างชำระซึ่งได้รับการแก้ไขแล้วประมาณร้อยละ 5

ผลสำเร็จในด้านปัจจัยจากผู้สนับสนุน พบว่า จะมีสององค์กรหลักที่ให้การสนับสนุน คือ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสันกำแพง และธนาคารออมสินสาขาสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสันกำแพง ให้การสนับสนุนในด้านเป็นที่ปรึกษาในการดำเนินงาน การบริหารจัดการ และเป็นตัวกลางในการประสานงานกับภาครัฐ ส่วนธนาคารออมสินสาขาสันกำแพง ให้การสนับสนุนเกี่ยวกับความรู้ทางด้านเอกสารการลงบัญชี และคอมพิวเตอร์ รวมทั้งให้คำปรึกษาด้านการเงินแก่คณะกรรมการกองทุน

Independent Study Title Potentials of Developing Community Village Fund to a
Community Village Bank of Bann Pa Pai Klang,
San Kamphaeng District, Chiang Mai Province

Author Mr. Rachen Boonwong

Degree Master of Economics

Independent Study Advisory Committee

Asst. Prof. Dr. Sasipen Phuangsaichai Chairperson

Assoc. Prof. Porntip Tianteerawit Member

Lect.Dr.Piyaluk Buddhawongsa Member

ABSTRACT

The objectives of this study were to understand the transformation process of a Community Village Fund into a Community Village Bank and to identify the influential factors underlying such process of a case studied village, Moo Baan Pa pai klang of Sun Kamphaeng District of Chiang Mai Province. It was hypothesized that the success in transforming Village Fund into Village Bank was attributable to the factors of members, committee, and supporting agencies. Covered as informants for the study were 180 members of the Village Fund, 15 Village Fund Committee members, 2 officers of the Sun Kamphaeng District's Office of Community Development, and 2 officers of the San Kamphaeng branch of the government Saving Bank. Data and information were collected by questionnaire interview method and the analyses were based on qualitative information and descriptive statistics.

The study found that after four years of operation the Village Fund became successful in terms of administration and was assessed to be an AA grade of Village fund by the District Subcommittee for development support. Furthermore, the financial and instructional support from

San Kamphaeng District's Office of Community Development and the San Kamphaeng branch of the Government Saving Bank for transformation into Village Bank together with the readiness of its members Ban Pa Pai Klang Village Fund was elevated to the status of Village Bank in December 2003.

The factor of members which enabled the Village Fund to become a Village Bank was found to have many constructive attributes. The majority or 80% of Ban Pa Pai Klang Village population were members of the Village Fund implying the virtual community participation. Most Village Fund members had good knowledge and understanding about the Village Fund, participated in the election of Village Fund Committee members, got involved in the design of policy and rules and regulation in Village Fund administration, as well as took part in expressing opinion and assessing the performance of the Village Fund operation. Meanwhile, 50% of the members made use of the Fund's service by each members borrowing about 15,000 baht from the Fund, using the money according to the borrowing objective, and making repayment on schedule.

The success due to the factor of Village Fund Committee could be explained by various advantageous elements. Most committee members were female, with bachelor's degree education and possessed very good knowledge and understanding about Village Fund administration. They were very active in organizing meeting with Fund members for explaining to the latter various matters, in capital mobilization from fund members, and in approving loans for members according to the established criteria. On Village Fund management, the Committee was able to make 6% profit out of the capital and succeeded in resolving 5% of outstanding debt problems.

The factor supportive for the transformation success was reported to be two main organizations. First was the San Kamphaeng District's Office of Community Development which played the role as an administration and management consultant and as a catalyst for coordination with public agencies. Second was the San Kanphaeng branch of the Government Saving Bank which provided knowledge and advice regarding book-keeping, computer usage, and financial matter for the Village Fund Committee.